

Just-in-Time

DLA OPERATORÓW

Opracowane przez
THE PRODUCTIVITY PRESS DEVELOPMENT TEAM

Opracowanie wersji polskiej
Szymon Kubik

ProdPublishing
productivity books

Tytuł oryginału: ***JUST-IN-TIME FOR OPERATORS***
Redakcja: **Szymon Kubik**
Przekład: **Marcin Wąsiel**
Grafika wersji polskiej: **Magdalena Paryna**
Skład i korekta: **ProdPublishing.com**

Wydawnictwo: **ProdPublishing.com**
www.prodpublishing.com
kontakt@prodpublishing.com

Copyright © 2010 for Polish edition and Polish translation by Szymon Kubik & ProdPublishing.com

*Authorized translation from English language edition published by Productivity Press,
part of Taylor & Francis Group LLC*

*All rights reserved, including the right of reproduction in whole or in part in any form.
Wszystkie prawa zastrzeżone, łącznie z prawem do reprodukcji całości lub części w jakiegokolwiek formie.*

ProdPublishing
Wydanie pierwsze
Wrocław, 2010

ISBN 978-83-929155-9-1

Spis treści

Nota od polskiego wydawcy	.V
Od wydawcy	.VII
Podziękowania	.iX

Wstęp	1
Streszczenie rozdziału	1
Cel książki	3
Podstawa książki	3
Dwa sposoby wykorzystania książki	4
Jak najlepiej wykorzystać lekturę	4
Poznanie całości książki	4
Poszczególne rozdziały	5
Strategia czytania	5
Wykorzystanie wskazówek na marginesie	7
Przegląd treści	7

Rozdział 1. Wprowadzenie do produkcji w systemie just-in-time	9
Streszczenie rozdziału	9
Czym jest system just-in-time?	11
Dlaczego JIT jest ważne	12
Wykrywanie marnotrawstwa	12
Nadprodukcja to marnotrawstwo	13
Zapasy to marnotrawstwo	13
Korzyści systemu just-in-time dla przedsiębiorstw	17
Korzyści systemu just-in-time dla pracowników	18
Znajomość procesów i operacji	19
Procesy	19
Operacje	20
Doskonalenie procesów i operacji	20
Na zakończenie	22
Podsumowanie	22
Refleksje	24

Rozdział 2. Podstawowe koncepcje systemu just-in-time	25
Streszczenie rozdziału	25
Produkcja poziomowana i sekwencyjna	27
Planowanie produkcji metodą shish-kebab (szaszłyka)	28
Planowanie poziomowanej produkcji	29
Czas taktu	29
Sekwencja produkcji	30
Systemy kanban	31
Typy kanban	32
Podstawowe zasady kanban	34
Na zakończenie	36
Podsumowanie	36
Refleksje	38

Rozdział 3. Doskonalenie procesów i standaryzacja	39
Streszczenie rozdziału	39
Marnotrawstwo wynikające z układu opartego na operacjach	41
Korzyści układu opartego na procesach	42

Obsługa różnych maszyn	.43
Wszehstronne szkolenia	.44
Poruszanie się w procesie	.44
Gniazda w kształcie litery U	.45
Wykorzystanie małych, uniwersalnych maszyn	.46
Autonomizacja	.47
Praca standardowa	.48
Standardowy czas cyklu	.49
Standardowa sekwencja pracy	.50
Standardowe zapasy międzyoperacyjne	.51
Formularze pracy standardowej	.52
Fundament ciągłego doskonalenia	.54
Na zakończenie	.55
Podsumowanie	.55
Refleksje	.57
Rozdział 4. Techniki wspierające system just-in-time	.59
Streszczenie rozdziału	.59
Organizacja i standaryzacja warunków pracy przy pomocy systemu 5S	.61
Narzędzia zarządzania wizualnego	.63
Metody szybkiego przebrojenia maszyn zwiększające elastyczność produkcji	.65
Etap 1. Rozdzielenie wewnętrznych i zewnętrznych operacji przebrojenia	.65
Etap 2. Przekształcenie operacji wewnętrznych w zewnętrzne	.66
Etap 3. Usprawnienie wszystkich aspektów przebrojenia	.66
Zero defektów dzięki zerowej kontroli jakości	.67
Systemy poka-yoke	.68
Totalne utrzymanie maszyn zapewnia niezawodność sprzętu	.69
Autonomiczne utrzymanie maszyn	.70
Nowe sposoby oceny wyników	.71
Na zakończenie	.73
Podsumowanie	.73
Refleksje	.75
Rozdział 5. Refleksje i wnioski	.77
Streszczenie rozdziału	.77
Refleksje na temat zdobytej wiedzy	.79
Możliwości dalszej nauki	.79
Wnioski	.80
Dodatkowe źródła opisujące produkcję w systemie just-in-time oraz metody doskonalenia produkcji	.80
Productivity Press Development Team	.80

Od wydawcy

Produkcja w systemie just-in-time (pol. dokładnie na czas) to bardzo skuteczna metoda, która pozwala eliminować marnotrawstwo w procesach produkcyjnych i tym samym może mieć ogromny wpływ na zwiększenie konkurencyjności waszej firmy. Transformacja od tradycyjnej produkcji masowej do systemu just-in-time wymaga nowego zdefiniowania i zrozumienia pojęcia wartości z perspektywy klienta. I chociaż decyzja o wyborze metod produkcyjnych należy do kierownictwa firmy, jej realizacja spoczywa w rękach robotników pracujących przy produkcji i montażu. Celem naszej książki jest przekazanie wam podstawowej wiedzy, która umożliwi wam aktywne uczestnictwo we wdrażaniu zmian.

Czytając tę pracę zauważycie zapewne, że system just-in-time nie jest pojedynczym rozwiązaniem, lecz zbiorem metod, wspomagających zmieniony sposób funkcjonowania przedsiębiorstwa. Metody te są splecione ze sobą w takim stopniu, że często trudno zdecydować, od którego miejsca rozpocząć zmiany. Nasza książka może to ułatwić. W Rozdziale 1 przedstawiamy podstawy systemu i definiujemy najważniejsze pojęcia, związane z produkcją just-in-time, a także pokazujemy korzyści tego systemu dla przedsiębiorstw oraz pracowników. W Rozdziale 2 omawiamy poziomowanie produkcji, ponieważ metoda ta pozwala bezpośrednio połączyć przebieg procesów produkcyjnych z szacowanymi potrzebami klientów. Filozofia wytwarzania tylko tego, czego oczekują odbiorcy, sterująca poziomowaną produkcją, upowszechniana jest w całym zakładzie przy pomocy systemu zarządzania zapasami, jakim jest kanban.

W Rozdziale 3 opisujemy kolejny aspekt produkcji just-in-time, jakim jest doskonalenie procesów w celu eliminacji marnotrawstwa. Kluczowym aspektem doskonalenia jest ustawienie maszyn i urządzeń w takiej kolejności, w jakiej wykonywane są kolejne operacje w procesie. Ta prosta zmiana ma ogromny wpływ na interakcje ludzi i urządzeń, i bardzo często oznacza konieczność zdobycia nowych umiejętności, potrzebnych do obsługi kilku kolejnych maszyn w procesie. Następnym etapem jest standaryzacja nowego sposobu działania. Wprowadzone standardy sprawiają, że praca w każdym procesie staje się bardziej przewidywalna, a także stanowią punkt wyjścia dla dalszych udoskonaleń.

W Rozdziale 4 krótko omawiamy system 5S, zarządzanie wizualne, szybkie przebrojenie, zapobieganie błędom, totalne utrzymanie maszyn oraz inne techniki, umożliwiające produkowanie w systemie just-in-time. Rozdział 5 ułatwia powtórkę zdobytej wiedzy i przedstawia czytelnikom dodatkowe sposoby jej rozwijania.

W czasie lektury należy cały czas pamiętać, że wiedza zawarta w tej książce pozwoli wam tylko ogólnie zorientować się w bardzo złożonym zagadnieniu. Opanowanie i zastosowanie koncepcji produkcji w systemie just-in-time wymaga dokładniejszego poznania i głębszego zrozumienia mechanizmów produkcyjnych. Najlepiej wprowadzać ten system przy pomocy doświadczonych konsultantów i trenerów, którzy pomogą wam dopasować tę metodę do konkretnych warunków waszego zakładu, a także pokażą, jak rozwiązywać pojawiające się problemy.

W książce znajdziecie wiele elementów, które ułatwią wam przyswajanie wiedzy. Każdy z rozdziałów zaczyna się od streszczenia. Liczne ilustracje pokazują przykłady i wspomagają zrozumienie treści. Na marginesie znajdują się symbole, które ułatwią wam zapamiętanie kluczowych punktów w każdej części. Zaś pytania pojawiające się w tekście pozwolą wam na bieżąco dopasowywać zdobytą wiedzę do warunków waszego miejsca pracy.

Jednym z najskuteczniejszych sposobów wykorzystania naszego podręcznika jest przedyskutowanie go po przeczytaniu z innymi pracownikami podczas warsztatów. Celowo zaprojektowaliśmy książkę w sposób, który pozwala omawiać poszczególne fragmenty na kolejnych sesjach. Na końcu każdego rozdziału znajdują się refleksje, których zadaniem jest pobudzenie dyskusji.

Produkcja w systemie just-in-time to prosta i uniwersalna metoda, stosowana w firmach na całym świecie. Obecnie podstawowe zasady tego systemu wykorzystywane są do eliminacji marnotrawstwa we wszystkich rodzajach produkcji, montażu, a nawet w usługach. Mamy nadzieję, że w naszej książce znajdziecie najważniejsze informacje, które umożliwią wam aktywny i satysfakcjonujący udział we wdrażaniu systemu produkcji just-in-time w waszym zakładzie.

Podziękowania

Nasz podręcznik powstał o oparciu o materiały szkoleniowe, opracowane przez naszą byłą koleżankę, Melanie Rubin. Ogromny wpływ na jego formę i treść książki mieli również klienci Productivity, w tym członkowie dwóch grup fokusowych, czytelnicy, którzy recenzowali maszynopis oraz respondenci w naszych badaniach telefonicznych. Ważną rolę w projekcie całej serii odegrała również Dee Tadlock i przygotowane przez nią materiały.

W samym Productivity opracowanie *Just-in-Time dla Operatorów* było również pracą zespołową. Steven Ott i Diane Asay odegrali najważniejsze role na etapie rozwoju produktu i redakcji. Rolę menedżera projektu pełniła Karen Jones, wspierana przez członków Productivity Consulting Group, Raymonda Louisa, Franka Hammita, Richa Niedermeiera oraz Connie Dyer. Bill Stanton stworzył projekt serii i okładek, autorem układu graficznego okładki jest Carla Refojo, a ilustracja na niej jest dziełem Gary'ego Ragaglii z Vision Group. Susan Swanson kierowała całym procesem produkcyjnym, przy redakcyjnej pomocy Sheryl Rose. Skład książki jest dziełem Stanton Design. Twórcą tabel i wykresów jest Lee Smith, zaś autorką rysunków i ilustracji jest Hannah Bonner.

Na koniec, ekipa Productivity Press chciałaby podziękować za znakomitą pracę wielu ludziom, którzy obecnie wprowadzają system just-in-time w swoich organizacjach. Czekamy niecierpliwie na wasze informacje zwrotne na temat naszej książki, a także na wszelkie sugestie, dotyczące dalszej pomocy w waszych wysiłkach związanych ze skutecznym wdrożeniem tej metody.